

VINDICIAE

PRO LIBRO PRIMO

DE

CONCILIIS ET ECCLESIA

Ad CAPUT PRIMUM.

Incepit hunc totum Amesius, sicut finivit priorem, calumniando scilicet, dum vocal Bellarmini « methodum » (qua prius de Pontifice, postea de Conciliis, demum de Ecclesia agit) « plane Babyloniam », vel, *μεθόδιον της Βαβυλωνίας*. Ait autem, ita Apostolum loqui Ephes. vi. vers. 11 ». Sed an haec Amesii cavillatio potiori jure non sit dicenda « Babylonica et diabolica », quam methodus Bellarmini, sequens lector arbitretur, ubi consideraverit, hunc in prefatione 1. tomri rationem instituti sui ita exposuisse, ut cum omnes nostri evi controversia ad duos Symboli articulos, nempe de Ecclesia, communione sanctorum, et remissione peccatorum revocentur, post proemiale de verbo Dei controversiam, statuerit ita agere de Ecclesia, ut primum locum (merito suo) obtineat ejus caput principale et invisible, Christum Dn. Secundum, ejus Vicarius, ut caput Ecclesiae militantis ; Tertium, SS. concilia, quae sunt Ecclesia militans representative? Quartum, Ecclesia ipsa militans quod reliqua omnia membra collective considerata; Quintum, eadem in tres ordines generales, clericorum, monachorum, laicorum distincta ; Sextum, Ecclesia purgans ; Septimum, Ecclesia triumphans. At his VIII. controversiis generalibus absolvuntur duo tomri priores. Quid hic non concinnum et *έργα τέκτων*; dispositum? Sed quidquid non sapit anarchiam Puritanico-Independentisticam, despit Amesio, ut Babylonicum et Antichristianum.

Ad CAPUT XXII.

Auctoritate Pontificis Romani Concilia generalia congreganda esse Bellarminus hoc cap. solidissime probat.
I. — Concilium Ecclesiae non est legitimum, nisi congregetur in nomine Christi, Matth. xviii. vers. 20. Congregari autem in nomine Christi, nihil videtur esse aliud, quam congregari auctoritate Christi, hoc est, ab eo, qui a Christo habet congregandi auctoritatem. Contra Amesius : In nomine Christi ut aliquid fiat, requiritur, quidem auctoritas Christi ut causa efficiens : Sed simul etiam requiritur, ut materia, forma et finis, sit Christo et voluntati ejus convenientis, ita ut tota natura actionis sit talis, quem Christus probat, et agnoscat pro sua. Explicatio igitur vel isthac nomine est imperfecta et fallax ». Resp. : Bellarminus omnino supponit, materiam, formam et finem esse tam, qualis fuit in conciliis generalibus sine lite utrinque receptis. Nempe materia est, vel dogma fidei controversum, vel disciplina ecclesiastica restitutio ; forma vero, ut post imploratum Spiritus S. auxilium, fiat diligens disquisitus ; finis denique, ut erroribus, pravisque moribus profligatis, Ecclesia in veritate et sanctitate Deo serviat. Ut vero haec omnia, et inoffenso pede procedant, et fidelibus populis innotescat eorum observatio, requiritur, ut omnia sicut auctoritate legitima capituli Ecclesie visibilis; ejus nempe inductione, presidentia, et confirmatione, si sit synodus oecumenica; particularibus enim

sufficit confirmatio Summi Pontificis. Glossa Cajetani, quam hic adducit Amesius, nihil ad rem, vel contra nos facit. Postquam de nomen suam anachricam toties jam protrahit ad nauseam usque repetit, nempe « nullus homini auctoritate opus esse, ut congregentur homines in nomine Christi, vel ex omnibus partibus mundi, vel etiam ex aliquibus ». Anachricam, inquam, independentiam hoc olet, et Babyloniacum confusionem; ut hoc modo, quandocumque duo vel tres Puritani (aut biblistae quicunque) cum suis bibliis congregantur, persuasum sit miseris, Christum esse in medio eorum. Deserit porro hic Amesius patriarcham suum Calvinum a Bellarmino repulsum cum illa « presidencia solius Christi », quam nulli cœtus erronii sibi non arrogant. Si quid ergo, vel pro se, vel pro suo Calvino præstare voluisse, debuissest assignare discerniculum infallibile aliud, quo conciliabula ἤστα τα conciliis legitimis distinguantur, quam a nobis assignatum est. Ad confirmationem Bellarmini, quod scilicet Christus terras relicturas conuicerit Ecclesiam gubernandam, non Tiberio imperatori, sed Petro Apostolo; et ideo qui congregantur ab eo, qui Petro succedit, in nomine Christi congregari, non autem qui ab eo congregantur, qui succedit Tiberio. Item, quod imperatores, reges, etsa credentes easter, sint oves successorum Petri, etc. His, inquam, multa quidem verba rege rit, sed verba tantum. Sunt vero ea partim excusi in superioribus, ut cum negat: « Pe tro magis quam alius Apostolis commissam fuisse Ecclesiam »; partim sunt otiosa aut aperite falsa; adeoque cum omni fundamento destituantur, simplici inflectione et silentio refutanda. Quod sexto ait: « Principibus Christianis quod executionem plus merito potestatis tribui in rebus Ecclesiasticis, quam Tiberio aliis infidelibus », nemo negat; si tamen non sint aquivoce Christiani, et intra terminos sui munieris se contineant. Quod Papam « nunc dierum vocat Pastoris idolum », agit quod lupo heretico congruit. Cum vero addit: « Qui ovis est spiritualiter, potest temporaliter Pastor esse ejus cuius est ovis, et externe aut politice eum cum aliis gubernare, etiam in his que pertinent ad sacra »; non modo veritati, sed et propriæ cause adversatur. Numquid enim ideo exilium ipse pati maluit, quam hierarchiam sui regis Anglicanam venerari, quam potius ut hæresim traduxit?

II. — Bellarm. : Concilium generale ab eo indici debet ex auctoritate, qui potest omnes cogere. At nullus, unquam, imperatorum totam Ecclesiam subjectam habuit, etiam quod actiones civiles, sicut eam subjectam habet Papa quod actiones spirituales. Et quid si nullus esset princeps Christianus, un ideo nullum fieri posset concilium? Amesius iterum ad rem nihil respondet, nec tam tamen tacere vult. Unde enim probat, quod ait 1: « Non opus esse auctoritate coactiva (seu obligante) ut congregetur concilium? Quaqueris et independentie congruit hoc Babylonicum axioma, in Ecclesia Dei inauditum. 2. ait: « Ubi auctoritas hujusmodi requiritur, non est necesse, ut illa sit penes unum ». At cur non? Si enim potestas suprema sit penes plures, quis eos adigit ut consentiant? Quid ergo, si unus vellet concilium, alter nollet? aut unus vellet in Germania, alter in Græcia? Nonne hinc rursus emicant strictura lucidissima ex illa anarchia Babylonica Puritanorum? 3. Quarit: « Qua ratione potest Papa cogere illos, qui vivunt in ditione infidelium tyrannorum, ut hodie est conditio Graecorum? » Resp: Si Graeci Catholici essent, nec a Turcarum imperatore impedirentur, possent sine dubio Papa per censorias evocari; ast cum schismati ci has jam non current, nihil ad rem facit haec quiesco. 4. ait: « Ne Christianorum quidem Principium subditos posse a Papa cogi pro arbitrio suo, experientia ipsa docere potuit Bellarminus, vel in ipso conventu Tridentino, cui ipsimet Galli non adfuerunt nisi ad exitum properanti ». Resp: Mendacium hoc a mendacissimo Suave Polano haustum dedocebit lectorum genuina Tridentini concilia historia jam sepe laudata, nec unquam satis laudanda Emin. Card. Pallavicini.

III. — Bellarm. : Concilia provincialia indicuntur a Metropolitanis, nationalia a Primate vel Patriarcha: ergo generalia a Papa sunt indicenda. Amesius 1: « Metropolita, Primas, Patriarcha, sunt humanae creationis nomina, ex mundi typho nominis trahentia; neque divini juris quidquam habent in se, neque Pape possunt commodare. Hic autem queritur de jure divino, et de eo quod est necessarium ad congregationem habendam in nomine Domini. 2. Quamvis ordinis causa, ordinaria convocatio conciliorum hujusmodi primarum civitatum Episcopis fuit olim ab aliis Episcopis mandata, nemo tamen ex

iꝝ! Et quodnam concilium Puritanis possit esse alienus auctoritatis?

A duobus reliquis argumentis Bellarmini ex concilio Romano sub Symmacho, Leone M. Pelagio II. Sixto III. etc. facile se expedid Amesius, cum ait: Testimonia sunt de concilii particularibus, sunt hominum vel adulatorum vel ambitiosorum ». Sed rectius dicitur: Effugia sunt sycophantica, criminari viros sanctos et innocentes sine alia probatione, nisi quod non sint ad sensum Puritano-Babylonicum; itemque exigere testimonium Scriptura, quo concepitur verbis et in particuliari dicatur: Romanum Pontificem debere convocare concilium generali; quasi vero non sufficiat commissio universalis Ecclesiae regendæ, Matth. xvi. vers. 18. Luc. xxii. vers. 32. Joan. xxi. vers. 17. iuxta continuum traditionem et proxim. 16. sæculorum.

Ad CAPUT XIII.

Argumenta ab aduersariis proposita, et a Bellarmino soluta potissimum sunt.

I. — Imperatores prima generalia concilia indexerunt: Nicenum Constantinus: Constantinopolitum Theodosius: Ephesum Theodosius junior: Chalcedonense Valentianus et Marianus, et sic deinceps. Nec evadit Bellarminus cum ait: Haec argumenta merito posse a nobis contemni, cum non sint a Scripturis, e quibus solis firma argumenta peti posse contendunt aduersarii. Contra enim est, quod « quamvis in se sint inefficacia, tamen adversus traditionum patrones sunt efficacissima ». Esto igitur hoc argumentum ad hominem, ut vocant. Videamus unde probetur: « a solo imperatore fuisse indicatum concilium oecumenicum », sine consensu et auctoritate Romani Pontificis. At ecce! dum exercitio omnes angulos Amesii, nil præter nudam ejus assertiōnem reperio. Unice enim occupatur in eludendis probationibus. Bellarmini pro auctoritate Romani Pontificis. Ait Bellarminus 1. de Niceno I. ex VI. synodo, actor. 18, Constantium et Sylvester magna synodus apud Nicæam congregasse. Et Damasus scribit in Pontificali, cum Sylvestri consensu habitem esse in Nicæa concilium. Et Rufinus: Ex sententia Sacerdotum Constantini indixisse concilium. Ad haec replicat Amesius 1. Non audiendum VI. synodum

plusquam 300. annis post concilium Nicænum habitam, si quid contra Eusebium, Athanasiem, et acta ipsa concilii testaretur. 2. VI. synodum ibidem fateri, se congregatam fuisse per imperiale sanctionem; et Leonem Papam in Epistola ad Constant. August. dicere: illam synodum nunti Dei, imperatoris clementia fuisse convocatam. 3. Verba VI. synodi debere intelligi de consensu, non de imperio Sylvestri. 4. Sententiam Sacerdotum esse tantum consilium, uti et ex suorum bellatorum sententia varias expeditiones propria tantum auctoritate suscepit: Et Sacerdotes eos fuisse, non Summum Sacerdotem, hoc est Papam ». Resp.: His et similibus plus non evinci, quam Imperatores Catholicos et religiosissimos Constantinum, Theodosium, Martianum etc. suas partes in pio illo opere celebrandi concilii strenuus gessisse; dum vel sponte concilia a Romanis Pontificibus petebant; vel ab ipsis convocanda, si quando concilii locus eorum conditioni subjeceretur, ita sua auctoritate commiciebant, ut liberam potestatem Pontifici facerent, in ea urbe concilium celebrandi, im seipso conciliis fautores et propagandatores exhiberent, adeoque seipso potius auctoritatis Pontificis ministros, quam rivales ac dominos preberent. Quod autem imperatorum consensus exquireretur a Pontificibus, optima ratio fuit, quod cum illi fere toto orbe imperarent, et concilia in urbibus imperatori subjectis celebrarentur, aequum esset, ut sine imperatorum licentia minime fierent. Absolute ergo credendum est VI. synodo et S. Damaso, quod de Niceno affirmant. In Constantinopolitano I. Theodosium aliud non presitissimum, quam quod Damasi Epistolam, que concilium indicebat, ad Episcopos mitteret, ex Theodore lib. v. cap. 9. constat. Chalcedonense non a Martiano imperatore, sed a Leone M. coactum fuisse, patet ex epistola Martiaui ad Leonem, in qua petit, ut omnia quae ad concilium pertinent, sua auctoritate definit; et hic ipse imperator in action. 6. ejus concilii conceptis verbis testatus est: « Se ad fidem roborandam, non ad potentiam aliquam ostendendam sive exercendam, exemplo religiosissimi Constantini synodo interesse velle etc. » Et sub idem tempus S. Leo M. epist. 25. aperte pronuntiat, quod absque Papa auctoritate frustra imperator indicat concilium. Denique refert

de Valentianino imperatore Sozomenus lib. vi. cap. 7. Eum petentibus Episcopis, ut sibi licet convenire pro fide asserenda, respondisse: « Sibi, qui unus et laicorum numero esset, non licere, se ejusmodi negotiis interponere, et ideo, inquit, Sacerdotes et Episcopi, ubicumque eis libitum fuerit, convenient. » Idem imitata est S. Pulcheria Augusta Martiani imperatoris conjux, qua litteris ad S. Leonem Papam humiliter scriptis (qua extant in tom. concil. ante concilium Chalced.) petivit, ut Ejus auctoritate concilium convocaretur. Ex quibus omnibus liquido appareat, verissimum esse quod pronuntiavit Bellarm. concilii illa prima ab imperatoribus quidem etiam indirecta fuisse, sed ex Pontificum sententia et consensu. Quod autem hoc non a solo Pontifice, ut postea, factum, ratio non erat, quia sine imperatoris auctoritate coactum, non foret ratum apud Christianos, ut somniant adversarii, cum aperte dicat Athanasium in Epist. ad solit. vit. agentes: Quando unquam iudicium Ecclesie ab imperatore auctoritatem habuit? sed propter alias justissimas causas. 1. Qui prohibiti sunt fuerunt frequentes hominum conventus sine imperatoris auctoritate. 2. Quia non poterat fieri concilium, nisi in aliqua urbe imperiali. 3. Quia sumptibus publicis imperatoris, sine dispendio Ecclesiarum, fiebat generalis concilia. 4. Quia eo tempore Papa in temporalibus subiecierat se imperatoribus, et ideo non poterat invito imperatore aliquid agere, et cum tantum debuisset petere ab imperatore auxilium ad convocandam synodum, vel ut permitteret convocari synodum, tamen quia dominum suum tempore agnoscet, supplicabat, ut juberet convocari synodus. At post illa tempora iste omnes cause mutatae sunt etc. Hic Amesius triumphum totum illud argumentum agnoscet, supplicabit, ut juberet convocari synodus. Et post illa tempora iste omnes cause mutatae sunt etc. Hic Amesius sibi decernit, cum sit: « Ultimis hisce verbis, veritatis evidenter convictus Bellarmius totum illud argumentum nobis concedit, de quo hactenus frustra litigavit : Supplicavit Pontifex imperatori, ut juberet convocari synodus. Et eo nomine quasi accusat Episcopos Romanos nimis modestiæ. » Resp. 1. Hoc ultimum dictum manat ex hermeneutica Lutherano-Calvinistico-Quodlibetica. Nihil simile vel sensus, vel verba Bellarmi praeseferunt. Resp. 2. Quam vanus sit imaginarius ille triumphus, vel ex ipsa quæstione in princi-

pio ab Amesio proposita apparel. Non enim quæstio sonat de « qualicunque inductione», sed de tali, sine qua auctoritas concilii generalis esset nulla. Talem autem auctoritatem indicendi concilium oecumenicum non tribuit usquam imperatori Bellarmius; et repugnat huic Lutherano-Calvinisticae imaginationi, non tantum tota antiquitas, ut vidimus, sed etiam evidens ratio: quia, etsi nullus fuit imperator, aut rex, sed omnium Christianorum provinciarum et urbium regimen esset poliarchicum, quis dabitet, posse adhuc congregari synodus oecumenica? Super mendacio igitur fundatur ille Amesii triumphus. Sed pergit et alii 2. « Concedit hic obiter Bellarm. Episcopos Romanos sexcentis annis in temporalibus subiectos fuisse imperatoribus, etiam in ordine ad spirituale bonum, quod in conciliis spectari solebat; quod everit plane illa, qua antea de temporali potestate Papæ disputavit. » Resp.: Nihil hic est eventus indirectam potestatem Papæ in temporalia. Non enim ob qualcunque bonum spirituale quoquo modo procurandum, usus est illius potestatis indirectæ, sed tantum quoties ad gravissima Ecclesie damna, alias ineluctabili, evitanda ita fieri necesse est: calamitatis æniorum sacrae hiujus potestatis adnumerandum est cum fingitur hanc totam ab arbitrio Pontificis esse suspensam. Porro ex eadem sycophantia pharetra sumit que subjungit. 3. « Timide tamen et parce nimis loquitur Bellarm, cum dicit: Eos se subjecisse imperatoribus; cum palam sit, eos a Deo fuisse subiectos. Rom. XIII. vers. 4. Debuisset nobis dicere, quo iure Episcopi Romani jam se exemerint huic imperio, et eo superbie processerint, ut imperatores et reges vice versa jam Papæ supplicare debeant, ut ille juberet concilium convocari, et magni beneficii tandem loco accipere talem concilii larvam, qualis fuit illa Tridentina ». Resp.: De priori dicitur infra, ubi agetur de exemptione clericorum. Quod porro in temporalibus jam superiorem nullum agnoscet Papa, satis constat, cum debere munificientia imperatorum, qui Sedem Apostolicam dititionibus et principiatus horarunt, haut aequum reputantes, ut is, qui est communis Pater et Pastor omnium imperatorum, regum et principum Catholicorum, sit uni soli eorum temporaliter subiectus. Amesius 4. « Fictitiae illæ quatuor causæ, quas Bellarmius dicit pro auctorit-

Ad CAPUT XIV.

Amesius hic frusta quædam annectit de dubiis, quæ Catholici hoc cap. movent circa inductionem concilii generalis, nihil enim

ad controversiam fidei spectant : neque Amesius habuit, quod iis opponeret, præter insulsos cavillos et calumnias ex historia sycophantica Suavis Polani haustas. Omissis ergo his nugis, videamus

§. UNICO.

Quæ Gerhardus Bellarmio ex Bellarmio opponat.

Disp. IX. ex cap. 13. Bellarm. th. 3. sic arguit : « Quo tempore Episcopi Romani fuerunt imperatoribus in temporalibus subjecti, eo tempore potestas convocandi concilia ecumenicas non fuit penes Episcopos Romanos, sed penes imperatores. Ratio est manifesta; quia potestas convocandi concilia, superiore potestatem in temporalibus includit. Atqui eo tempore, quo quatuor ecumenicas concilia fuere celebrata, Episcopi Romani fuerunt imperatoribus in temporalibus subjecti, fatente Bellarmio. Ergo eo tempore quia prima IV. ecumenica concilia fuere celebrata, potestas convocandi non fuit penes Episcopos Romanos, sed penes imperatores ». Resp.: major cum suo fulero est manifeste falsa. Nam, ut in superioribus ostensum est, ad temporalem seu politicanam potestatem non pertinet per se, directe et principaliter, cura conciliorum et rerum ecclesiasticarum, nisi ut tamquam adjutores, protectores, et excutores, partes suas agant, ut omnes pri imperatores agnovere. Verba Valentini et Martiani supra relata sunt. Et in VIII. synodo Basilius imperator universaliter pronuntiavit : « Nobis laicis nullo modo licet de Ecclesiæ causis sermonem mouere etc. Itaque subiectio Pontificum in temporalibus, sex primis saeculis, quam urget Gerhardus th. seq. nihil juris confert imperatoribus et principibus in causas ecclesiasticas. Nec majoris momenti sunt, que th. 6. 7. 8. profert, ubi omnis ejus machinatio aerenos huic fundamento innititur : « Qui non est Dominus totius orbis Christiani, nec habet ullam mere temporalem jurisdictionem directe jure divino, ille non habet jus, ac potestatem convocandi Episcopos ex toto orbe Christiano ad ecumenicum concilium ». Nec minus labilis est ratio quam subdit, nempe « quia potestas illi convocandi Episcopos ex toto orbe Christiano præsupponit dominium, et jurisdictionem ». Hoc quippe evidenter falsum est, de dominio et jurisdictione politica : spiritualis enim unice pertinet ad Ecclesiæ præ-

des. Eadem repetit th. 9. et 10. quod th. 11. et 12. colligit : « Ad solum Papam non spectare convocationem concilii ecumenici; ex eo, quod possit etiam tempore schismatis etc. cogi concilium generale etc. » Resp.: hoc nihil adversari Bellarmio et veritati. Tantum enim asserimus, indictionem auctoritativam (ut et præsidentiam ac confirmationem) concilii generalis, in quo tractandum est de fidei et morum decretis, requiri necessario Romanum Pontificem ut caput. Ceteri casus nihil ad presentem rem faciunt. Que a th. 13. usque th. 19. opponit, jam in Amesianis excussa sunt. Tantum notetur 1. quod argumento Bellarmi (ille solus potest indicere concilia generalia, qui potest cogere) ridicule Gerhardus opponit : « Papam non posse cogere Lutheranos et Calvinistas etc. » Ita est; sed nec tales subditos perduelles cupit? interesse concilio, quamdiu obstinati manent, sicut nec imperator comitiis imperii rebellos subditos interesse vult. 2. Quod Æneas Sylvius inconsiderate scripsit, Pius II Papa correxit.

AD CAPUT XV.

Solis Praeditis majoribus, id est Episcopis, competere jus suffragii decisivi ordinarie etc. Bellarmius hoc cap. solidis argumentis probat.

I. — Definire in conciliis ea quæ sunt credenda vel agenda, proprium est munus Pastorum. Id enim est proprie pascere. Est enim docere, et docere ita, ut teneantur alii credere. Sed soli Episcopi sunt Pastores. Amesius 1. : « Definire agenda et credenda, cum auctoritate judiciali, et conscientias per se obligante, hoc proprium est Dei. Definire autem discernendo et testificando de voluntate illa Dei, hoc est Pastorum ex officio ordinario, sed non ita proprium est eorum, quin ex occasione justa possit etiam ab aliis, non tantum privatum, sed et publice fieri ». Resp.: Prior error satis rejectus est tom. I. Posterior, maxime quoad ultimam particularum, insinuator congruit anarchie Puritanico-Independentio-Babylonica, et cum nulla vel apparente probatione sufficiatur, non indiget alia confutatione. Amesius 2. : « Definire in conciliis generalibus non potest esse pars munera Pastorum : quia tum nullus Pastor primiæ Ecclesie, et pauci tantum sequentium seculorum, munus pastorale potuerint implere ». Resp.:

DE CONCILIIS ET ECCLESIA.

357

Argumentum hoc non minus est vecors ac hoc aliud : Banno imperiali reos plectere, non potest esse munus imperatoris, quia (ut sane posset contingere) sepe intra aliquot secula nullus princeps aut status tali banno subiicitur. Nimurum non omnis potestas, que in actu primo cuivis imperio inest, exercit se semper, sed alia frequenter, alia raro, alia numquam. Amesius 3. : « Si illud esset proprium munus Pastorum, posset tamen alius committi, et per alios præstari ». Resp.: Non omnia possunt quibuslibet committi. Et licet id fieri posse concedatur, quid hinc infertur contra nos? Nugatur vero Amesius, cum ex Bellarm. refert : « Posse Papam et Episcopos concionari et sacramenta ministrare per alios ». Quid hoc ad suffragium decisivum in conciliis? Deinceps fere ad suas manias et crambam toties repetitam relabitur, quam tandem concludit mendacissimo concivio, cum ait : « Adeo improbatum fuit olim inter ipsos Pontificis doctiores Monopolium istud Episcopico-Satraparum, ut in ipsa definitione concilii adversus illud in primis cautum esse voluerint ». Sed quo demum fundamento nititur hec calumnia? « Quia », inquit, « juxta Card. Cusanum, synodus est cactus senum vel presbyterorum per unam viam tendentium. Anne hoc est definitionem concilii authenticam proferre ad probandum intentum? an vero perspicue nugari?

II. — Bellarm. : Veteres testantur passim, concilia esse Episcoporum. Eusebius lib. v. cap. 23. S. Cyprianus Epist. ad Julianum. S. Ambrosius Epist. 32. Hieronymus lib. II contra Ruffinum. Augustinus Epist. 119. Athanasius, Leo Magnus, et alii passim. Amesius, etiæ juxta sua principia promptum fuisse explodore. SS. Patres, maluit tamen eos interpretari juxta librum Peripheromena Quodlibetice. Ait enim : « Concilia (juxta veteres) esse Episcoporum; hoc est presbyterorum præcipue. Numquid pari jure diceret : « Et Episcoporum, hoc est : Laiorum? »

III. — Bellarm. : Omnia conciliorum habitus celebratorum decreta ab Episcopis solis facta fuisse, patet ex subscriptionibus. Amesius 1. : « Si hoc verum esset, nihil tamen prohiberet, quin similares decreta potuerint et possint ab aliis fieri ». Resp.: A Catholicis, nego : a Puritanis, Independentibus, Quaqueris, concedo. Amesius 2. : « Nihil inde concludi posset de jure divino ». Ex

eorumdem Dialectica, concedo. Catholicis autem promptum est colligere, id esse ex traditione Apostolica, quæ sufficit. Amesius 3. : « Falsum tamen est quod affirmatur ». Cur ergo nec unicam producit instantiam, aut exemplum in contrarium?

IV. — Bellarm. : Negotia ecclesiastica et publica a personis Ecclesiasticis et publicis sunt tractanda? Tales autem sunt soli Episcopi. Amesius : « Tales sunt omnes Presbyteri ». Resp.: Sic est quidem apud Portianos et similes, qui sunt omnes merissimi laici.

V. — Bellarm. : Omnes docti non possunt admitti, quia vel esset impossibile congregari concilium generale, vel eos gubernari. Item plures func essent in concilio inferiores, quam superiores, ac proinde tunc vere vincet et major sententia meliore; et in Ecclesia regenter superiores ab inferioribus, quod est absurdissimum. Amesius : « Inter Episcopos solos, et omnes doctos, datur tertium, docti scilicet illi, presertim presbyteri, qui ab Ecclesia delegantur ». Sed quero ego 1. Ubi hoc est scriptum in SS. Bibliis? 2. Ubi hujus observantia vel lege restigium in quinque primis saeculis? 3. Quis determinabat numerum suffragantium in unaquaque provincia? An tandem sic omne suffragium devolvitur ad laicos, et confunduntur oves cum Pastoribus, juxta ideam Ecclesie Puritanico-Independentio-Quaquerio-Babylonicae?

VI. — Bellarm. : Si ita esset, tunc facile posset unus princeps, in cuius regione fit concilium, definire quidquid vellet, colligens omnes presbyteros et doctos homines sue provinciae. Amesius 1. : « Neque ita esse dicimus, omnes scilicet promiscue admittendos : neque omnes admissos pro numero capitum jus habere suffragii, sed potius pro numero Ecclesiarum, a quibus delegantur ». Resp.: Hoc enim vero ridiculum est. Ad quid enim servit illa nova delegatio facta auctoritate plebis? Cur non potius recta via dicuntur illi habere jus suffragii, qui jam ante fuerunt Pastores canonice electi? Ad hanc, quis ille numerus Ecclesiarum? An, quot Metropoles, aut Cathedrales Ecclesie, tot erunt suffragatores? Et sic locum habebit id quod nos dicimus, et quod iam a XVI. saeculo servatum est. An vero singulorum pagorum, opidorumque Ministelli, aut potius, tot quot materiales Ecclesie? Sed adhuc mirabilius vel potius miserabilius est, quod mox Am-

sius subiungit ex Card. Arclatensi in concil. Basil. et Paulo Suave. Fuit prior schismatis, et caput conciliabuli Basileensis, fere ex presbyteris solis confati, et merito explosi, præter paucas dispositiones circa beneficia Ecclesiae (ut notat Bellarm. cap. 7.) Quam vero Suavis graviter in hoc quoque, ut in plerisque alis sycophantatus sit, liquet ex authenticâ historia concilii Tridentini a Card. Pallavicino ex actis sinceris conscripta, per totum, ac summarie in cap. penult. lib. xxiv. cuius vel solius actis complures ejusmodi columnas validissime disjicit ac proflagit. Mirabilis autem, aut potius misericordia illa in hoc consistit, quod Amesius re ipsa poscit et statut tale stratagemam et Monopolium suffragantium in concilio, quale affingit Catholicis in Tridentino, ut considerari patebit.

VII.—Bellarm. : Nulla est res publica, qua non habeat aliquem ordinem in comitiis, ita ut non quicunque de plebe, sed tantum principes, et capita ceterorum, locum et suffragium habeant. Amesius verba inania multiplicat; sed nihil plane ad rem, quae per se clara est.

Ad CAPUT XVI.

Contra assertionem Bellarmino, objiciunt heretici I. « In celebri illo concilio Act. xv. Apostoli ipsi presentibus, locum tamen et suffragium habuerunt Presbyteri cum aliis. Ascenderunt enim Paulus et Barnabas ad Apostoli et presbyteros vers. 2. Excepti sunt ab Ecclesia, et ab Apostoli et presbyteris vers. 4. Congregabantur Apostoli et presbyteri, ut disciperent de hac re vers. 6. Apostoli, presbyteri et fratres scriperunt sententiam communem, et miserunt delectos viros, qui eam, Antiochiam deferrent vers. 22. et 23. » Bellarm. « Apostoli interfuerunt tamquam judices, ad definiendum; presbyteri ad consultandum: plebs non vocata adfuit, et consensit, non definiendo, vel disputando, sed tantum audiendo, et non reclamando: quod ita esse probatur. Tum ex consuetudine Ecclesiæ quæ est optimus Scripturarum interpres. Tum ex ipso contextu. Unde mendaciter extundunt Magdeburgi, omnes ibi congregatos dixisse sententiam. Amesius 1. : In rebus fidei, hominibus nullum judicium competit, nisi inquisitionis, discretionis, et consultationis. Futilis est igitur distinctio inter « definientes et

consultantes ». Resp: Futilis et hereticum est hoc effigium, toti Ecclesiæ a temporibus Apostolorum usque ad nos e diametro adversum. Ad quid enim sanxissent cum anathemate ἐποκόνιον Patres Nicaei, ἑρόκον Ephesini etc. Non est certe hoc nuda discretionis, sed auctoritatis judicialis, quam et executio politica ex legibus Cæsaris sequebatur, ut constat ex tit. Cod. de hereticis. Amesius 2. : « Apostoli non indigebant consultatione presbyterorum. Si igitur per se voluerint definire, per se etiam soli consultassent. Bene consulere majoris est virtus, quam ex aliorum consilio bene definire quamvis hoc sit majoris potestatis. Hac igitur sententia, quod perfectius est tributur presbyteris, et Apostolis minus perfectum ». Resp. 1. : Cum Apostoli omnes et singuli seorsim etiam fuerint in definiendis fidei rebus infallibilis, (ut ne Lutherani cum Calvinistis incipiunt), ad quid opus cogere Concilium ad definiendum controversum de abrogatione legalium? numquid ut exhiberent posterioribus sæculis modum et formam in ejusmodi negotiis? Resp. 2. : Vel nomine « seniorum » intelliguntur ii, qui sunt presbyteri, seu sacerdotes non Episcopi; et sic dicuntur iis competere munus consultandi, seu disputandi et disquiendi res controversias; vel intelliguntur per seniores Episcopi, (ut alias non raro sic dictos constabat ex infra dicendis), et sic habetur intentum. Hoc vero munus certe non est excellentius munere judicandi. Disputare enim est ultra citroque inventis argumentis querere veritatem; judicare autem cum infallibilitate, est sine comparatione majoris facultatis. Quis non malit (etiam citra donum infallibilitatis) pollere acri et limato iudicio de rebus, quam felicitate inventi rationes pro utraque parte? Amesius 3. : « Immeritus acusans ut Bellarmino fideles Hierosolymitanii inordinate coitionis, quasi absque votatione ingessissent sese in publicum et sacram concessum ». Resp: Hæc accusatio affingitur Bellarmino; tantum enim ait: Convenisse Apostoli et seniores etc., ubi nulla mentio fit plebis. Et numquid hoc verissimum? Amesius 4. : « Quod nihil tribuit plebi quam audire, et non reclamare, hoc textui aperte repugnat: Visum est Apostoli, presbyteri cum tota Ecclesia scribere, mittere, non imponere onus etc. ». Resp: Plus hinc non inferunt quam consensus et approbatio plebis, qui includitur in audiendo et

non reclamando. Porro non sunt obiter notanda qua deinceps Amesius, ad continuum Ecclesie proxim a Bellar. allegatam, respondet: « Consuetudinem potius deberet probari ex Scriptura » (Calvinistico sensu accepta) « quam Scripturam » (hoc est, verum ejus sensum) « ex præcepto Ecclesie ». Nempe soli Novatores melius intelligunt Scripturas, quam omnium sæculorum Pastores et Doctores. Ad illud quod ex S. Luca dixerat Bellarm. Apostolos et Seniores tantum vocatos, ait Amesius: « Nihil hinc elici posse adversus Presbyterorum voces definitives ». Resp: Sit ita, elicitur tamen ex sequentibus. Quod enim vers. 7. « magna disputatione » facta inter Apostolos et seniores, postmodum soli Petrus, Paulus, Barnabas, et Jacobus loquentes introducantur, nec quis alius post eos sententias dixerit; sequitur, solos Apostolos, non autem seniores sententiam definitivam tulisse.

II. — Argument. : « Concilium generale universam Ecclesiam representat. Ergo debent adesse homines ex omni genere. » Bellarm. : Optimus modus representandi est, quo per Principes representantur populi. Amesius 1. : « Hac igitur arte solus Papa, qui Principe se dicit totius Ecclesie, omnes potest, representare, et omnia definire sine Concilio, idque optimo modo. » Resp: Absolue loquendo posse id fieri, jam supra probatum est, ubi de infallibilitate Papæ. Non tamen sequitur, hunc modum esse optimum in quovis eventu. Meminisse vero debet Amesius, quod supra diximus cum Bellarm. regimen Ecclesie monarchicum temperatum esset aristocratis; unde principes habent veram superioritatem (licet non independentem a Papa), non autem delegatum tantum aut vicarium potestatem. Amesius 2: « Episcopi non sunt principes aut domini Ecclesiarum, ullo alio jure, quam quo Christi locum occuparunt ». Si ita, quid hoc ad rem, aut contra nos? Amesius 3: « Optimus modus representandi societatem aliquam liberam, est ille, qui ex libertate electionis est oriundus ». Resp: Hanc puritanam haeresim merito nobiscum expolunt etiam Protestantes Angli et Lutherani.

III. — Argument. : « Communis causa communibus votis est juvanda; sed fidei causa est communis ». Bellarm. : « Causa fidei ad Prelatos pertinet ut Doctores; ad ceteros, ut discipulos. Amesius 1. : « Non soli,

neque præcipue Doctores sunt Episcopi Palpales ». Resp: Omnes ex officio debent esse. Si secus accidat, facti est, non juris. Amesius 2. : « Discipuli etiam idoneis dotibus aucti, possunt ex occasione docere ». Esto! modo inter suos limites se contineant; et si frumenta sint, in Ecclesia facient. At quomodo hinc enervatur responsio Bellarmino?

IV. — Argument. : « Unius etiam laici sententia Scripturæ auctoritate magis munita præponi debet, et sepe præposita fuit sententia totius concilii, Panormitanæ et Germonæ auctoribus. Multi etiam laici sunt Episcopis doctiores. » Bellarm. I. : Sententia alii cuius privati potest anteponi sententia concilii generalis ante definitionem, dum causa discutitur; et post definitionem, cum constat concilium fuisse illegitimum; nullatenus vero post definitionem concilii legitimus. Amesius 1. : « Quæ sententia in discussione anteponenda est, debet etiam illa in, et post definitionem anteponi. Sicut enim conclusio sequitur ex præmissis, sic definitio ex discussione. Veritas enim est unica, et unius ejusdemque valoris, sive post, sive ante hominum placit spectetur ». Resp: Veritas, sine dubio, non est nisi unica in indivisiibili consistens: ac proinde quæ semel in discussione vera fuit, semper talis manet; et hoc in se. Quoad nostram vero notitiam veritatis, certum est, nullum fidem unquam in dubium vocasse definitionem aliquius concilii oecumenici, ut legitimi ab omnibus recepti: unde non potest quoad hoc institui comparatio inter ejus definitionem et sententiam aliquius privati; solum ergo potest esse comparatio inter sententiam privati, et definitionem concilii dubii, vel non confirmati. Sed hoc nil ad rem, nec contra nos. Amesius 2: « Sententia Scripturæ munita ejusdem auctoritatis est cum ipsa Scriptura ». Resp: Si de vero sensu constet ex traditione Ecclesiastica, concedo; si contra, nego. Quod si « sententia Scripturæ munita » accipiat more Lutherano-Calvinistico, seminarium erit omnium errorum; quia enim haereticorum non contendit suam sententiam Scripturæ muniri? Amesius 3: « Bellarm. hic omnia concilia Papalia mere humana esse prodit, dum hominum personas in eorum definitionibus « primas » tenere affirmat ». Resp: Non nisi calumniantio aut cavillando hoc infertur. Primas enim deserimus auctoritati legitimorum Pastorum, quibus infallibilis assistentia a Christo pro-

missa est : meritoque postponimus eruditiori alicuius hominis privati. Non nisi « super cathedram sedentibus Scribis » jussit Christus præstare obsequium Matth. xxii. vers. 2. 3. Bellarm. II. : Conditionaliter est locutio Panormitanæ et Gersonis (sicut illud Apostoli Gal. 1. *Si nos aut Angelus de celo evangelizet*) ; unde non licet colligere, concilii errare posse. Amesius : « Imo absolute hoc supponeretur tum temporis, non tantum posse concilia errare, sed etiam de facto errasse, ut testatur Card. Cusanus lib. II de conc. Carth. cap. 2. » Resp. : Cusanus et alii ejus temporis, si tale quid pronuntiarent, sine dubio locuti sunt de conciliis generalibus acephalibus, aut illegitimis ; si modo sermo sit de errore in questionibus fidei. Ceteroquin nemo Catholicus est, fuit, aut erit, qui in dubium vocet concilii generalis confirmationem definitionem. III. : Episcopi auctoritatem habent judicandi, non quia docti sunt, sed quia sunt principes habentes jurisdictionem Ecclesiasticam : sicut etiam in judicibus politicus requiritur quidem probitas, et peritia juris, tamen non ideo licet proprii doctori et probiori detinbare judicem de suo throno. Amesius 1. : « Facultas judicandi est a doctrina ; auctoritas publica ex delegatione publica accedit. Ergo judicium, et quad facultatem et quad auctoritatem convenire potest doctis, qui non sunt Episcopi ». Resp. : Negatur posterior pars antecedentis, quod falsa est in Ecclesia Catholica, et si vera sit in Synagogis puritanici etc., ubi omnes flunt ad gustum populi, qui apud illas merito vocatur Dominus Omnes. Et quad hos a plebe delegatos ministellos transeat conseq. Amesius 2. : « Episcopis non doctis facultas et potentia deest judicandi : ergo frustra illis communicatur auctoritas. Multo plus valet ad judicium doctrina sine publica auctoritate, quam talis auctoritas sine doctrina ». Resp. : Securi sumus, quod Ecclesia Dei usque ad consummationem sanctorum habitu sit Pastores et Doctores idoneos ad judicandum quantum necessarium et satis est. Hinc porro patet, quantum absit spiritus ille Puritanicus a sensu SS. Patrum, e quibus S. Hieronymus etsi longe eruditissimus, tamen a Damaso Papa per Crucifixum, per ὁμούσιον Trinitatem flagitabat decisionem dubii de tribus hypostasis.

V. — Argument. « In primitiva Ecclesia multæ cause fidei coram populo tamquam

judice fuerunt disputatae ». Bellarm. : Datum est populo judicium privatum, non publicum ; et hoc, quia non poterat aliter fieri ; tunc scilicet cum haeretici impune versantur cum Catholicis, et multos seducant, expediat quandoque, publicas coram populo disputationes inire, et relinquere judicium populo, ut sequatur, quas viderit melioribus rationibus nitit. Amesius : « Neque potest aliter unquam fieri, ut populus vera fidei sentientia alicui assentiat sine ullo iudicio suo ». Resp. : Hoc quidem verum est de iudicio simplicis assensu, falsum vero non tantum de iudicio definitivo et auctoritativo, sed etiam de iudicio discretivo ; cum innumerabiles sint fideles (ut S. August. loquitur) quos non intelligendi vivacitas, sed in credendo simplicitas tulos facit. Unde, quia in gregi Lutherano-Calvinistico talis in credendo simplicitas ridetur, vel hinc liquet, quantum misera plebs distet a plebe quinque primorum saeculorum. Sed audiamus mysterium novi Evangelii, quo claudit hoc caput Amesius : « Judicium, inquit, populi conjuncti, est, ut a nonnullis vocatur populum atque adeo publicum, non privatum ».

Gerhardus circa hanc questionem oppido jejunus est : Paucula movet a th. 20. usque ad 25. que fere coincidunt cum Amesianis. Perquam inepit vero th. 23. ex conc. Basileensi (quod sub finem constabat fere solis presbyteris, ideoque schismaticum et illegitimum semper habitat est a Catholicis) probat : non penes Episcopos tantum esse jus suffragii. Quam vecors est illa pervicia, cum ex tot conciliis sine controversia legitimis non possit ostendere intentum, utpote oppositum clare testantibus, nihilominus dicere : « Interim nobis sufficit, quod Pastores concilii Basileensis illud, licet contra morem omnium antiquitatis, approbaverint ». Sed si haec non est haeretica pervicia, et perversitas, quid est ? Porro inepius est, quod mox addit : « Bellarm. cap. 16. in hac ipsa questione provocat ad conc. Carthaginense a Cypriano institutum, quod tamen ipse (Bellarminus) reprobavit ». Resp. : Concilium hoc Carthaginense merito reprobat ab omnibus, ob errorem Anabaptisticum perperam definitum. Interim optime ex eo deducitur mos antiquissimus conciliorum, ut in his adsint quidem presbyteri, diaconi et laici, sed soli tamen Episcopi sententiam dicant. Pessime autem ex conciliabulo, ratione materiæ et formæ damnato, probatur

mos toti antiquitati Ecclesiasticae evidenter contrarius.

Ad CAPUT XVIII.

Episcopos in concilis esse veros judices, probat Bellarm. I. ex Dent. xvii. vers. 12. ubi dicitur, ut qui non obedierit eorum (Sacerdotum-Judicium) sententiæ, morte condemnetur. Amesius 1. : « Sæpius ante locus iste ad Pontificem Romanum a Bellarmio detortus est : sibimet igitur non constat, cum illum hic ad concilium referat ». Resp. : Non sequitur. Nam judex principalis est Papa, sive cum concilio generali, sive cum electis Cardinalibus et Theologis etc. Etiam in veteri Testamento Summus Sacerdos erat judex in causis gravioribus cum Synedrio. Alia frivola effugia Amesii excussa sunt supra, ubi de iudice Controv. et de Romano Pontifice. Cajetani Commentaria, quae allegat, ob rationem alibi indicatam, apud Catholicos, sunt levis, aut potius nullius auctoritatis. Quod autem « lex illa fuerit » aliquo modo « judicialis », nihil obstat. Nam si potuit Vetus Test. Pontifex imperare assensum, cur non etiam in Nov. Test. Papa aut concilium generale ? Illud sane nec est judiciale nec ceremoniale, quod omnes sub pena gravi debuerint acquiscere sententia supremi iudicis in causis tam spiritualibus quam secularibus. Sed operis premium est bene ponderare insignem Amesii clausem, cum sit : « Equitate illius, inobedientia illa sola damnatur, quae provenit ex superbia, non illa qua provenit ex conscientia erga Deum ». Egregia sane distinctio ! qua stante nemo damnari poterit haereses. Quis enim etiam haeresiarum non pretendit se Ecclesia iudicio repugnare « non ex superbia, sed ex conscientia erga Deum » ? cum nihilominus secundum S. Augustinum « materia charitatis necessario connexa, Roman. xv. et xvi. atque adeo potuerunt simpliciter imperari ». Resp. : Quenam illa mandata tam necessario charitatis connexa ? Et si connexio tam necessaria, quid opus erat tanta conquisitione ? Aene Apostoli tam furerint stupidi, ut sine disputatione non videant eam connexionem, quam lyncœus noster Puritanus liquido perspicit ? Quæ de cratione scandali » subdit, excussa sunt lib. de Rom. Pont.

II. — Bellarm. : « Si Ecclesiam non au-dierit, sit tibi sic ut ethnicus et publicanus, Matth. xviii. vers. 17. Ubi vel maxime includitur sententia legitimæ concilii, cui obediendum sit. Amesius putat : « admissa hac Bellarmini interpretatione, concludi pariter posse prætoriam potestatem uniuscujusque peculiaris Ecclesie ». Resp. : Nihil esse incommodi in hac illatione, si cum debita proportione intelligatur ; ut nempe quivis Episcopus habeat jurisdictionem coactivam, qua per censuras possit contumaces arcere

a coetu fidelium : non tamen recte infertur hinc infallibile judicium in Ecclesiis particularibus ; quia haec non requiritur ad omnem jurisdictionem, sed tantum ad eam quæ definit ex cathedra.

III. — Bellarm. : Actor. xv. vers. 41. et xv. vers. 4. *Paulus præcipiebat Ecclesiis custodiare decreta Apostolorum*. De quibus notandum 4. Quod non fuerint ex Scripturis definita. 2. Quod ut vera lex in conscientia obligabant, Amesius 1. : « Major fuit Apostolorum auctoritas, quam ut Episcopi ordinarii debeat illis aequari ; quasi pars esset ratio decretorum ab istis, et ab illis factorum ». Resp. : Hoc gratis assumitur sine ultra probatione. Etsi enim Apostoli alias etiam singuli essent infallibilis, et librorum Canonicon scriptores, videntur tamen in eo concilio Hierosol. non tam munus gessisse Apostolorum extraordinariorum, quam Pastorum ordinariorum, qui Successoribus paradigmæ exhiberent celebrandorum conciliorum. Ad quid enim alias opus erat divinitus inspiratis, et illuminatis « magna conquisitione illa ? vel (ut Lutherana versio in glossatis Jenensibus habet) altercatione illa ultra citroque disputantium ? » Amesius 2. : « Falsum est, ad suffragia hominum sine Scripturis facta esse illa decreta ». Resp. : Frustra negat Amesius assertum Bellarmini ; nullo loco Scriptura producitur, quo Apostoli usi sint. Non enim queritur, an sententia illa Apostolorum definitiva potuerit utcumque aliquibus Vetus Test. testimoniis comparari ? sed, an Apostoli illo tali testimonio usi sint ? Hoc postremum fingit Amesius ex suo. Amesius 3. : « Divina fuerunt mandata cum charitate necessario connexa, Roman. xv. et xvi. atque adeo potuerunt simpliciter imperari ». Resp. : Quenam illa mandata tam necessario charitatis connexa ? Et si connexio tam necessaria, quid opus erat tanta conquisitione ? Aene Apostoli tam furerint stupidi, ut sine disputatione non videant eam connexionem, quam lyncœus noster Puritanus liquido perspicit ? Quæ de cratione scandali » subdit, excussa sunt lib. de Rom. Pont.

IV. — Concilia omnia dicunt anathema non obtinperantibus : vocant sua decreta, canones, sive leges ecclesiasticas ; Episcopi definendo subscrubunt : In concilio Chalcedoniensi qui noluerunt acquiescere, pro haereticis habebantur ; quæ omnia sunt apertis-

sima argumenta, quod concilia sint vera iudicia. Amesius 4.: « In articulis doctrinae fundamentalis anathema dixerunt veteres, non ex sua, sed ex Dei et Scriptura auctoritate, non obtemperantibus. In aliis vel non sic fecerunt, vel humani aliquid in eo passi sunt ». Resp. 4.: Illa distinctio articulorum in fundamentales et non fundamentales est mustorum ministrorum e grege Lutheri et Calvinii, toti antiquitati incognita. Resp. 2.: Potestas anathematizandi est sine dubio Dei principaliter, ac ab eo dependens; (*non enim est potestas nisi a Deo*; Rom. xiii. vers. 1.) sed nihilominus verissime competit Ecclesiae Presidibus ut Ministris Dei. Resp. 3.: Quicunque in vetustis conciliis generalibus anathema dixerunt contumacibus; etiam extra articulos, quos Amesius ait « fundamentales, non aliquid humani passi sunt »; sed Novatores potius, qui universam Dei Ecclesiæ docere impie præsumunt cum Amesio, diabolici « aliquid in eo patiuntur ». Amesius 2.: « Canon διατάξις, διάταξις, minus aliquid sonant apud veteres Eccles. scriptores, quam lex. Directionis, cautionis, et commode ordinacionis sunt illæ voices; non coactionis et ἀνταρτησίας. Nempe a Puritanis debent discere Catholici Presules, quid canon significet, et quidem nec leviter id probante! Audet insuper effron Calvinista negare, « esse undeque vera, quæ a Bellarm. ex Chalcedonensi concilio narrantur; et *lacet vera essent*, inquit, nihil juris probarent, sed factum tantum». At factum hoc non tantum liquido constat ex actis concilii, sed et nulli nisi hæretico pérfricta frontis in mentem venit, universale proxim, quæ ipso etiam jure cæsareo comprobata legitur, in dubium vocare.

V. — Bellarm.: Si non in conciliis agendum esset suffragiis, sed disputationibus tantum, perpera fieret, ut soli Episcopi sententiam ferrent: frusta etiam vocarentur Episcopi aliqui rudes et simplices, quales aliqui fueré in concilio I. Niceno. Amesius præter convicia et columnas nihil habet quod huic argumento opponat. Sed et Gerardus hic sileat.

Ad CAPUT XIX.

I. — Bellarm.: Papa est præsidet, vel per se, vel per Legatos: Dico, vel per Legatos etc., quia Summus Pontifex, numquam per se interfuit concilii Orientalibus; idque non

casu, sed certa ratione factum esse patet ex epist. 47. ad Theodosium, et 47. ad Concilium Chalcedonense. Forte 1. quia non videbatur convenire, ut caput sequeretur membrum. 2. Quia imperator in illis præsidebat saltem quoad locum materialem, quod etiam voluisse fecerunt, ipso Papa præsente: Ne ergo vel princeps singularis sederet ante Papam, vel tumultus excitaretur, non ibat ad illa concilia Papa, sed Legatos tantum mittebat. Amesius eodem tono, quo finivit prius, inchoat hoc caput. Ait 1.: « Hinc apparet plus sat superbie Antichristiane. 2. Egregium caput præbet se Papa, dum membrorum congregati maxime omnium solemnii non dignatur adesse. 3. Imperatores summa cum injuria deturbatis esse quoad locum materialem a Papa. 4. Intolerabile esse in successore Petri, non posse tolerare, ut imperatorem ipsum habeat supra se sedentem: *Ve vobis scribere* etc. Luc. xi. vers. 43. Resp.: Amesius judicat perverse, quia ex affectu exulerat in Papam judicat. Numquid potest sincera humilitas stare cum eo, ut simul muneric pastoralis eminentissima dignitas servetur? Cur non potius reprehenditur superbia imperatorum Graecorum, qua ambiebant primum locum? Nonne pat est, ut ovis pastori primas deferat? Claudit porro Amesius *convicia illustri mendacio*, cum sit: « Superbia hac Papæ factum est, ut celeberrima illa concilia (Pontificiorum sententia) certamillam directionem non haberint in decretis condendis, quam praesentis Papa provincialibus quibusdam synodis dicitur impertiuisse ». Quis, queso, Pontificiorum ita sensit, dixit, scripsit?

II. — Bellarm.: Papa est pastor et pater Ecclesie universæ: omnes illi sunt eius oves (ut plura concilia id agnoverunt). Quis vero dubitet, an patres filii, et pastores oviis præsidere debeant; an filii patribus, et oves pastoribus? Amesius: « Hoc est questionem petere, non probare. » Resp.: Jam probata est tom. I. lib. I. de Rom. Pont.

III. — Bellarm.: In concilio Apostolorum Act. xv. Petrus præsedet, ut affirmat S. Hieron. Epist. ad S. Augustin. Amesius 1.: « Si Petrus præsedisset illo tempore, non sequitur eum semper præsedisse: et si semper præsedisset, honorem istum Legatis absentibus delatum fuisse. Si et Petro et Legatis eius concessum fuisse de facto, quomodo necessitas inde concludi potuisse de jure? Si jus hoc Petri fuisse, tabula tamen nullæ

proferuntur, quibus illud descendisse probatur ad Papam ejusque Legatos, tamquam ad heredes ejus ex asse. » Resp.: Sequitur sane tum ex eo facto, tum ex ceteris Petri prærogativis in lib. de Roman. Pont. id juriū semper obtinuisse, et ad heredes transmisso; collatum enim ei est, non in commodum personæ sua et successorum ejus, sed in bonum Ecclesie totius. Tabula optimæ sunt praxis continua Ecclesie; que non potest ita ad libitum in omnem partem torqueri, ut Novatores S. Scripturam pro suo placito torquent. Amesius 2.: « Falsum videtur esse illud ipsum, quod affirmatur de Petro. Magis enim invenitur in textu, Jacobum fuisse Præsidentem, ut Dion. Carth. observat ». At qua sunt illa indicia, quibus hoc innuitur? cur non vel unicum opposuit iis, que Bellarm. proposuit, scilicet: « quod Petrus primus surgit, primus loquitur, primo quæstionem definit, et omnes sententiam ejus sequuntur, inquit S. Hieron.

IV. — Bellarm.: Idem probatur ex Actis primorum generalium conciliorum. In Nicano I. præsidebat nomine Rom. Pontificis Hosius Episcopus, Vitus et Vincentius Presbyteri, ut palet ex eorum subscriptione ante omnes alios; quod certe non poterat illis competere, nisi quatenus locum Sylvesteri Papæ tenebant. Unde etiam Philius (Romane Sedi alias satis iniquis) in libro de septem Synodis, fatetur, Sylvesterum per suos Legatos Nicano Concilio auctoritatem contulisse. In II. generali Constantinopolitano nemo quidem adhuc Occidentalium, sed eodem tempore celebrabatur a S. Damaso Romæ synodus Occidentalium, quibus se animo (cum justis de causis corpore non possent) conjunxerat Orientales Constantinopoli congregati. Quod autem PP. Constantinopolitani agnoverint Damasum Caput suum, et ipse eos filios, patet ex Epistolis eorum apud Theodoretum. In III. generali, Ephesino scilicet, præsedidit Coelestinus Papam per S. Cyrrillum legatum suum, testantur omnes historici, Evagrius, Prosper, Photius, Nicephorus, Liberatus, Theodosius imperator vero testatur in Epist. ad illud concilium se mississe Candidianum comitem ad illud concilium, non ut misceret se questionibus Ecclesiasticis, sed ad synodi defensionem. Officias Calvini a Bellarmino hic recte discussas esse, vel suo silentio approbat Amesius. In IV. generali, Chalcedonensi scilicet, interfuit quidem Martianus imperator, et

sedit primo loco, non tamen præsedet ut judex; ut ipse testatur in oratione ad synodum; sed ut defensor contra violentiam, ne videlicet, (ut in predatorio Ephesino conciliabulo factum fuerat,) vi cogerentur Episcopias ad subscribendum. Legatos autem Papæ præsedisse, nec ipse Calvinus omnino negare ausus est, eti plurimis mendaciis rem involvit. Amesius suum magistrum ab hoc crimine ne comatur quidem liberare, convictus nimis evidentiæ veritatis a Bellarmino in apricum producta. Ipse tamen convicis et mendaciis tam lucidam veritatem obumbrare tentat; sed in tanta verbose nec guttam affert solidæ rationis vel auctoritatis; quasi vero sat sit dicere: « Quæ a Bellarm. afferuntur, nullius sunt momenti, impudentiam suam omnibus prodat; ex truncatis et detortis Zonara verbis, debitam Papa præsidetiam in Constantiopolitanu II. concilio pureriter concludit etc. » Nimis hoc est enervare Bellarmiū, apertis mendaciis et calumnias obsistere veritati! Potuissentne verba Zonara esse aperiōra, quam quæ adduxit Bellarmiū? nempe: « Sub Justiniano quintum coactum est Concilium CLXV. Episcoporum, quorum Princeps fuit Vigilius Papa. » Si vero haec non saties videantur clara; nonne Eutychius Patriarcha Constantinopolitanus in Epist. ad Vigilium, mendaciam Calvini et Amesii mille annis ante disjecit, cum serpsit Vigilio Papa: « Petimus, præsidente nobis vestra beatitudine, de tribus capitulis queri et conferri ». Eiusdem mendacissimi tenoris est coccyxus ille jam toties rejectus, cum addit: « Nemo unus fuit talis præses tum temporis, qualis Papa jam vult agnoscit, id est, gladio utroque armatus, nedium qualis fuit Tridenti, ubi omnia agebantur ex ejus præscripto. » Decumanum hoc esse mendacium lecta genuina hujus concilii historia, dubitet qui potest.

Johann. Gerhardus a th. 26. usque ad finem disp. IX. similis pleraque habet. Videamus tamen qualia sintque præter hactenus dicta ipse profert.

Th. 29. conatur ex actis concilii Chalcedonensis ostendere, « Legatos imperatoris non solum violentie depellentes ergo, sed etiam cum auctoritate dicendæ sententiae adfuisse. Nam, inquit, in Act. I. in damnatione hæreticorum hec verba usurpantur ». Gloriosissimi judices et amplissimus senatus dixerunt: Homines consulares decreverunt

ista : Si ista sanctissimo Domino nostro imperatori pluerint : Imperator Martianus legem prescriptis de fide Nicena constanter et illibate tenenda. Haec Gerhardus. Verum hoc non est ostendere suam assertione : sed paradigm illationis Quodlibetice.

Quod th. 30. et tribus seqq. « synodi generalis Constantinopolitana » confidere vult, « Papam non presidere necessario vel per se, vel per Legatos, concilio legitimo, etc. » frustaneum est. Nam constat certe, in eo non presedisse imperatorem, sed Nectarium Constantinopolitanum ; quod ideo factum, quia eodem tempore Damasus Papa convocaverat quidem Episcopos Orientis Constantinopolim, sed inde postea volebat eos Romanum venire, ubi ipse coegerat Synodus Episcoporum Occidentalium, ut ita Romanum plenissimum concilium fieret. Verum cum ex legitima causa a Damaso acceptata, Orientales Roniam venire non potuerint, ipsi Orientales conjunxerunt sese animis cum Occidentalibus, licet non presentia corporali. Recognoverunt tamen ipsum Damasum ut caput suum, et ipse filios eos vocavit, ut patet ex eorum epistolis, quæ extant. Sed ecce ! Aliud paradigm illustre illationis Quodlibetice.

Th. 34. ex eo, quod Legati Romani Pontificis noluerint sedere in concilio II Ephesino, cum vidissent praesidere Dioscorum, et non datam S. Sedis præsessonem, infert : « Nihilo tamen minus Ephesiū II etiam

absentibus Legalis Pontificis decreta fecit : ergo praesidens Pontificis non est ad concilium simpliciter necessaria ». Sic est ; ad ἀναθέντη λογοτύχη, aut prædatorum concilium, sicut et ad conventionem Lutherorum et Calvinistarum, nulla opus est convocatione, praesidens, et confirmatione Papæ. Quid vero hoc ad legitima et SS. concilia oecumenica, ab omnibus summa cum veneracione recepta ? Nec minus insulsum, quod th. seq. ex praesidencia Dioscori in illa prædatoria Synodo ab imperatore extorta, manifestum esse, ait, imperatorem jus designandi Presidem concilii sibi designasse. Digna Gerhardo illatio, ex facto absurdio jux extundere !

Omissis denique aliis, notat th. ult. « Quod Papa per se, vel in propria persona nolit intercessu Concilii alibi quam Roma congregatis. Jam vero ad conciliandam alieni concilio infallibilitatem non sufficit, Papam per Legatos ei præsidere. Ergo Papa aut in propria persona concilio præsideat, aut præsidis partibus sese abdicet ; Vel, quod idem est, si Papa velit concilii præesse, debet etiam iisdem interesse ». Resp. : Subsumptum illud Gerhardi, nec habetur in S. Scriptura, nec per se notum est. Eget igitur robusta probatio, quam nec digito tangit. Ratio autem nostræ sententiae et praxis in Ecclesia receptissime est, quia non praesidens, sed receptissime Pontificis Præfatus.

VINDICÆ PRO LIBRO SECUNDO DE CONCILIORUM AUCTORITATE

Ad CAPUT I.

Amesius proposita ex Bellarmine sententia Catholica : Quod concilium generale a Papa confirmatum, vel in fide explicanda, vel in tradendis morum præceptis toti Ecclesiæ communibus, errare nequeat; subjunxit : « Hac sententia Pontificiorum nihil reverentiatur concilio, sed totum illud quod assertur, ad Papam efferendum spectat. Non dicunt enim, concilium ne quidem a Papa convocatum, et ipsius Legalis praesentibus celebratum, non posse errare ; sed, errorem concilii non posse a Papa confirmari. Ille autem ex eorum sententia, aque affirmari potest de concilio Diocesano, sicut Bellarm. ostendit, aut de consilio unius aliecius Doctoris ». Resp. : Que hic prefatus Amesius, excepta ultima particula (de consilio unius Doctoris), admitti possunt. Debet autem Amesius valida ratione vel dicto Scripturae luculentè refellere, si assentiri noluit. Ut enim in 2. parte Irenici cap. 5. quest. 1. dixi : Indefectibilitas concilii pendet a Pontificia, sed non vice versa : etsi enim Papa teneatur adhibere media humana, pro negotiis gravitate, antequam ad definiendum accedit, non tamen ideo ab his medis ut sic, oritur infallibilitas definitiois ; haec enim unice est ab assistentia Spiritus S. quam singularissima illa sua prece Christus Petro impetravit, ne disceret fides eius ad confirmando fratres : alioquin certe non ipse fratres, sed fratres ipsum confirmarent ; nec ædificium Ecclesie inniteretur solidati Petre, sed haec fundaretur in Ecclesia structura : qua non nisi absurdissime contra Christi pollicitationem finguntur. Participant ergo membra privilegium capituli, quandiu huic arctissimo nexus adhaerent :

1. — Matth. xviii. vers. 20. *Ubi sunt duo vel tres congregati in nomine meo, ibi sun in medio eorum.* Amesius egregie « enervavit » hoc argumentum Bellarmini, dicendo : « Nihil in his verbis continetur, quod proprium est iis, qui canones condunt deinde : nihil de decretis a Papa confirmatis : nihil denique de prærogativa concilii generalis supra cœcum Parochiale, aut eo etiam minorē ». At si integrè posuisset vim argumenti ex eo Christi dicto confessi, mox evanisset cavillatio. Nam, ut bene ait Bellarmius : Argumentum non sumitur simpliciter ex his verbis, sed ex his verbis continuatis cum superioribus, et propter ea addita argumentatione a minori ad majus. Dixerat enim antea Dominus de homine incorrigibili : *Dic Ecclesiam ; si autem Ecclesiam non audierit, sī tibi sicut Ethnicus et Publicanus.* At ne quis Ecclesiam seu congregationem Prælatorum contemnam putaret, adjunxit continuo : *Amen dico vobis, quæcumque alligaveritis, etc.* Et ne quis dubitaret de assistentia Dei, quando Episcopi congregati aliquem damnant, vel absolvunt, subjunxit : *Si duo vel tres congregati in nomine meo oblinient semper quod petunt a Deo, nempe sapientem*